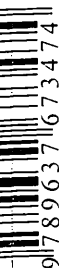

Bálvány, babona és varázslás

Rendelt-e Isten valakit kárhozatra?

ÍRTA
CSIA LAJOS

Százszorszép Kiadó és Nyomda Kft.

Uram, ha meg nem lellek Téged
Még ifjú évek hajnalán,
Éltem gondok, keserőségek,
Félelmek láncá lesz csupán.
De így a földi vak borúba
Ég fényét küldötted nekem
S láttam kezéd ezerszer újra
Segíteni hűn, kegyelmesen.

Erős Isten ha nem lett volna:
Én gyöngé hogy szabadulok?
A földre verve, megtapósva
Meg tán sohasem gyógyulok!
De nem, kezéd lenyúla értem
És minden fáradság, veszély
Sasszárnyakat ragasztta nékem:
Könnyen repültem ég felé...

S most hogy látom öreg szemekkel,
Két hű kezéd hogy hordozott:
Ég harmatjával szent igével
Jó s rossz napon megítatott:
Tudom, ha eljő is halálom,
Fénylő hazába felvezet...
Szelíd elalvás... édes álom...
Paradicsomban ébrednek!

Csilla Gyöngy

CSIA LAJOS

BÁLVÁNY, BABONA ÉS
VARÁZSLÁS

ELŐSZÓ

„Ne fedd meg a csúfolót, hogy meg ne gyűlöljön téged; fedd meg a bölcset, és szeret téged.” (Péld. 9,8)

A Biblia mindig igaz szavai jellemzik ezt a könyvet. Írója – aki a XX. századi legpontosabb magyar nyelvű Újszövetség fordítója – “patikamérlegre” teszi a keresztyénség minden színárnyalatát. Megállapításai – amellet, hogy szeretettel teszi – rendkívül kritikusak, élesek és mélyrehatóak.

Azok a keresztyének, akik szeretnének Jézushoz mind közelebb kerülni és követni Őt, mély és maradandó áldást nyerhetnek e könyvből.

A Kiadó

Sokan vélik, hogy az igazság legélesebb ellentéte a tagadás, és az istenfélelem leggonoszabb ellenfele az istentagadás. Ez azonban tévedés, mert a tagadásnál sokkal veszedelmesebb és gonoszabb dolog a féligazság, a fénynek és a homálynak tudatos összekeverése. A tagadás is lehet hazugság, de sokszor csak homály, tudatlanság vagy kételkedés, úgyhogy bizonyos becsületesség járhat vele együtt, de a világosságnak és sötétségnek tudatos keverése sokkal gonoszabb és veszedelmesebb, mert az a szellemi méregkeverés szándékával történik.

Ebből a méregkeverő boszorkánykonyhából származik a bálvány, a babona és a varázslat. Sokan nem látnak ebben nagyobb veszedelmet, s részint kíváncsiságból, részint félhitből, próbaképpen használják őket, nem tudva, hogy milyen veszedelmet zúdítanak ezzel nyakukba. Úgy kell velük foglalkoznunk, mint a mérgek ismeretével, mint a bolondgombával: tudnunk kell róluk, hogy felismerjük őket és védekezni tudjunk ellenük.

Mielőtt azonban a dolgok veszedelméről szólnánk, meg kell határoznunk, hogy mik is vizsgálatunk tárgyai: mit értünk bálvány, babona és varázslat alatt.

A magyar bálvány szó szláv eredetű, s gerendát, szobrot jelent: mi is beszéltünk kapubálványról. A magyar szó tehát csak a bálvány külső alakulásának egyik tünetét jelöli meg: a cölöpből készített bálványt, a bálványszobrot. Bálvány azonban sok másféle is van. Közelebb visz a bálvány lényegéhez az Újtestamentumban és az egyházi íróknál használt görög eidélon szó. Ez képet jelent, a filozófiában pedig fogalmat. A pogány szóhasználatban tehát nem volt becstelen jelentése, mivel a bálvány éppen istentisztelet tárgya volt. Akik tudatlanságból imádták a bálványokat, azoknál Isten nem is rója föl, hanem elnézi a tévedést, amíg a pogányokhoz el nem érkezik az igazság világossága. A bálvány úgy keletkezett, hogy valamilyen elvont, tisztelet tárgyát képező fogalomról, istenről, erényről, hatalomról az emberek

képet alkottak maguknak (fogalmat) s ezt a képet megpróbálták külső, látható eszközökkel ábrázolni. A bálvány az elvont fogalom külső képe, mely azonban erőtelen lévén, jogtalanul képezi a tisztelet és az imádat tárgyát. Meg kell különböztetnünk azt az esetet, amikor a bálvány eredeti fogalma maga is téves volt, és azt az esetet, amikor az eredeti fogalom tényleg imádandó és tiszteletet érdemlő. Előbbi az eset a pogány isteneknél, szenteknél, Máriánál. A pogány istenek képzelet-alkotásai olykor egészen gonosz jellegűek, a szentek és Mária ugyan tiszteletreméltóak, de nem imádandóak és így ha valaki a képükhöz imádkozik, éppen olyan durva tévedésekben van, mint a pogányok képzelt isteneikkel.

Képet szoktak azonban készíteni Istenről, Jézusról és a Szent Szellemről is. A bálványképek eredetije valóságos Isten és imádat tárgya, de a képek, amelyeket róluk készítenek, erőtelenek és így imádásuk bűn, melyet a tízparancsolat is szigorúan tilt. A Jézus szobra előtt való imádkozás vagy a Szent Háromság szobrának imádása éppen olyan pogány sötétség, mint a Jupiter szobra előtt való áldozás, mert a névleges keresztyének által készített istenszobrok éppen olyan erőtelenek és tehetetlenek, mint a pogány istenszobrok. Sőt, a keresztyének bálványimádása büntetésre méltóbb, mert ők Isten szent parancsolatából tudják, hogy a bálványok készítése és imádása Isten tilalma alá esik. "Ne csinálj magadnak faragott képet avégett, hogy azt imádd!"

Felvetődik a gondolat, hogy van-e valami valóság a pogány bálványimádás mögött, mert ha nincs, akkor a készítésük és a velük való foglalatosság sem lehetnek veszedelmesek.

Ez a felfogás határozottan téves, mert az igazság keresésénél elengedhetetlenül szükséges, hogy csak igazsággal dolgozzunk és a tévedéseket minden ponton kiküszöböljük. Ha egy keresztrejtvény megfejtésénél valahol hamisan fejtett szavakat hagyunk, azok az egész környezetet megfejtését akadályozni fogják.

A túlvilág nagy rejtvényének megfejtésénél sem szabad tévedést hagynunk magunkban. Ez nem türelem kérdése, hanem az igazság megtalálásáé! Ha nem vesszük tökéletes komolysággal a dolgot, Isten nem segít el a tökéletes igazságra és a tévelygésben hagy. Amellett az sem igaz, hogy a bálványok mögött semmiféle valóság nincs. Az első korinthusi levél 10, 19-22. versei szerint a bálványok mögött sem az van ugyan, amit a bálványok szolgálai hirdetnek, de valóságos, tényleg létező démonok (ördögök) vannak mögöttük, akik a bálványokon keresztül saját hatalmukba igyekeznek kapni az igazsággal komolyan nem törődő lelkeket. A bálványhoz intézett imádságot a démon vagy ördög hallgatja meg és az felel rá, ha csak Isten végtelen kegyelmében másként nem fordítja a dolgot.

A spirítiszta szeánszokon tiszta szellemek nem szoktak megjelenni, csak elkárhozott, tévelygő szellemek. Isten azonban egyszer egy ilyen tisztátalan szellem helyett a halott Sámuelét küldte el Saulhoz, hogy annak utolsó figyelmeztetést adjon. De ez a tiszta szellem már csak az ítéletet, a halált hirdethette Saulnak. Amikor bálvány előtt imádkozunk, még ha az a bálványszobor Jézus-szobor is vagy egy Szent Háromság-szobor, nem tiszta szellemek hallgatnak ránk, hanem ördögök. Isten tehet kivételt, mint tett Saul esetében: Isten tekintetbe veheti tudatlanságunkat és könyörülhet rajtunk. Rendesen azonban a bálványhoz intézett imádságot nem Isten hallgatja meg, nem a kiábrázolt szent vagy Mária, kik mindenütt jelenvalók nem lévén, nem is hallhatják az imádságot, hanem azok a tisztátalan szellemek, akik az igaz Isten elrejtése végett az embereket bálványozni tanítják.

Jézus így tanította a samáriai asszonyt: "az Isten szellem, és akik Őt imádják, szükséges, hogy szellemenben és igazságban (valóságban) imádják."

A bálvány nem valóság, hanem hazugság és mögötte a hazugság fejedelme áll, hogy az embereket eltévelyítse és a szellemi Istenben való hittől elvonja.

A babona szó, amely valószínűleg szintén szláv eredetű, nem látható tárgyat jelöl, mint a bálvány, hanem fogalmat, elgondolást, vallásos elméletet.

A láthatatlan világ törvényszerűségének megfogalmazása volt a babona, de hamis megfogalmazása. Vannak és voltak tudományos babonák is: így az a felfogás, hogy a Nap forog a Föld körül, vagy hogy a Föld kerek vagy négyszögletű lap, melyet oszlopok tartanak, vagy az a hiedelem, hogy valamilyen kémiai úton értéktelen anyagból aranyat lehet előállítani. Igaz, hogy az atomhasítás útján ma ez a babona kezd a valóság világába lépni! Istenről és a túlvilági hatalmakról kevesebbet tudunk, mint a materiális világról. A túlvilágról alkotott képünknek éppen úgy megvannak a maga változhatatlan törvényei, mint az anyagi világnak. A túlvilágról alkotott hamis törvényszerűséget nevezzük babonának.

[A legfőbb babona, s szinte minden más babonának alaptétele az a hiedelem, hogy anyagi eszközökkel szellemi hatásokat érhetünk el.] Ez a szellemi aranycsinálás még több nyomorúságba döntötte az embereket, mint a fizikai aranycsinálás hazug reménysége.

Babona az a hiedelem, hogy a patkó, a négylevelű lóhere, a kéményseprővel való találkozás szerencsét hoznak, a 13-as szám, a péntek szerencsétlenségét, hogy a veszedelem elől az asztal megkopogtatásával menekülni lehet, hogy bizonyos idők és helyek alkalmatlanok, mások alkalmasak valamilyen cselekvés elkezdésére, például házépítésre, hogy a madarak repüléséből, állati belekből s más jelből meg lehet jövendölni a jövőt. Babona a csillagjóslás, az asztrológia. Különösen az utóbbival történik ma is sok visszaélés. A csillagjóslás Babilonba megy vissza, ahol az a felfogás alakult ki már az emberi élet hajnalán, hogy az ég és föld ugyanolyan történések színhelye. Az ég, a csillagok uralkodnak a földi eseményeken, s így akkor, amikor az égen a csillagok állása ismétlődik, a földön is mindig ugyanolyan események mennek végbe.

A tétel egyszerű, egy törvényszerűséget foglal magában. De van-e ilyen törvény a valóságban? A Biblia is tud egy törvényről, mely mintha ide tartoznék. A mennyország szó pontos értelme: mennyek királysága, azaz az égiek uralkodása a Földön. Az, hogy a felsőbb szellemi világ tagjai, az angyalok a Földön uralkodnak, az tényleg törvény: de ez a törvény nem a csillagokra vonatkozik, hanem az angyalokra, kiket a Szentírás olykor a csillagokkal jelképez.

A Biblia tud egy szellemi Égről, melyet Isten a Föld előtt teremtett, és egy fizikai, anyagi égről, melynek alkotása a Föld történetének alkotásába került bele.

A fizikai ég csillagai legfőljebb időmutatók, tehát a szellemi Ég szolgálatában állanak, mint maga a Föld is, melynek a fizikai ég csak kiegészítő része: a fizikai ég nem uralkodik a Földön. A szellemi Ég azonban tényleg a történés ura. A kétféle eget összezavarta a pogány vallásos gondolkodás s így az igazi törvényből csinált egy hazug, téves törvényt. Ez a hazug törvény a babona! A csillagokból a jövőt megszerkeszteni: babona!

De másként is keletkeztek babonák!

Amikor a régi ember a természetet megfigyelte, minden természeti jelenséget összeolvasztottak egy mögéje gondolt szellemi lényvel s a természeti tüneményt kezdték imádni. Ez babona volt!

Költői képzelettel a természeti jelenségek okául egy megfelelő szellemtörténést eszeltek ki: az éjszakai sötétség este megöli a Napot az év utolsó napján, de az év első napján a Nap újra születik. Ez is babona! A termékenység egy istennő adja a természetnek, de ezt az istennőt az alvilág istene elviszi a maga birodalmába és csak tavasszal ereszti vissza, így keletkeznek tél és nyár. Ez is babona, mert a természeti jelenségek mögött ilyen emberi jellegű történések nem mennek végbe, ezek csak az emberi képzelet alkotásai. Ámde az így kialakuló istenalakok, a maguk történetével, harcaival, győzelmeivel, csalódásaival, epekedéseivel és sikereivel, az

emberi élet fordulatainak megszemélyesítőivé válnak és megfelelő esetekben segítségül hívhatóak. Ez is babona, mert ilyen istenek nincsenek és így segíteni sem tudnak.

Hasonló művelet történt a névleges keresztyének között a szentekkel is, kiket a különböző életszükségletek szerint segítségül hívhatóknak tartanak, noha őket a segítségül hívást nem hallják, és segítségül nem jöhetnek. Ez is babona!

Babona, hogy a tűzoltóknak, szabóknak, a különböző szakmáknak más és más védszentje van, ki őket segíti, védi. Babona, mert ilyen védőszentek nincsenek, csak az emberi képzelet teremtette őket. Egyik ember a másiknak, egyik kor a másiknak, egyik nép a másiknak beszéli el az ilyen fantazmagóriákat: és a tévelygés sajátos törvényei szerint az emberek az ilyen képtelenségeket könnyebben elhiszik, mint a legmagasztosabb hittételeket.

A Golgota keresztjén függő s Magát szeretetből feláldozó Jézus képe nem kelt ilyen lelkesedést, mint a három pásztortól látott, senkitől sem ellenőrzött és bosszantó laposságokat beszélő fatimai Mária-jelenés. Ez is babona!

Törvény, hogy a babonának a megromlott, bűnös emberi lelken nagyobb hatalma van, mint az igazságnak és a nemesnek. A babona és a valóság között az a különbség, mint a kísértet és a valóság között. A való fogalmak között a babona a kísértet, melynek valósága nincs, és mégis jobban félnek tőle az emberek, mint a valóságtól, mert a titokzatosnak van valami bűvhatása és a sokat ígérő mindig kedvesebb, még ha semmit sem ad is, mint a becsületes és őszinte ajánló, aki megmondja, hogy mit ad és mit nem. Mióta evilágon a hazugság uralkodik, a babonának is nagy a keletje.

A varázslás a babonának a gyakorlatba, a tettbe való átvitele: a tetté vált babona. Másként: az alkalmazott babona. A babona a nem létező, de létezőnek feltüntetett összefüggéseket tanítja. A varázslás ez

összefüggések felhasználásával bizonyos hatásokat igyekszik felidézni, bizonyos célokat elérni. Ha az egyiptomi varázsló, aki rendszerint pap, valamilyen istenrege és a varázslóhoz forduló ember élete-seményei között azonosságot vél fölfedezni, akkor a hasonló helyzetet átélő isteni személy nevének hangoztatásával az istenség hatalmát, kivívott győzelmét az emberi viszonyokba próbálja aláhozni. Ez ráolvasással történt, egy formula elmondásával, melynek azt az erőt tulajdonították, hogy az istenséget megindítja és segítségre bírja. A varázssformula elmondásához bizonyos cselekmények is járultak, melyek esetleg napokhoz vagy helyekhez voltak kötve, amely napok és helyek a szóban forgó istenség életében szerepet játszottak, vagy más módon kapcsolódtak a szertartáshoz. Ezek az összefüggések azonban nem valóságosak, hanem képzeletbeliek és csak a pompát szolgálják, és a körülményességnél fogva a valóság látszatát próbálják fölkeltetni. A fő cél a látszat fenntartása, amely hitet ébreszt és a varázsló iránt bizalmat ébreszt, vagy azt ébren tartja.

Kérdés már most, hogy ha a varázslás éppen olyan valótlan és nem létező fogalmakkal dolgozik, mint a babona és a bálványozás, van e valami valóság a babona és a varázslás mögött, és ha nincs, hogyan lehet, hogy a beléjük vetett hit olyan tartós, sőt tartósabb és elterjedtebb, mint a valóságos Istennel számító hit?

A felelet ugyanaz, mint a bálványnál volt: a babona, a varázslás is valótlan, üres hazugság és mégis az a látszat, mintha valami valóság volna mögöttük.

Ennek magyarázata az, hogy a babona és a varázslás látszatát a tisztátalan szellemvilág kelti fel és tartja fenn, melynek ezzel az eszközzel módja van az embereket a valóságtól, az igaz Isten segítségétől és az igaz Isten segítségül hívásától távol tartani.

A valóság, melyet a babona hívei a babona és varázslás mögött látni vélnek, sokszor nem egyéb, mint szemfényvesztés, bűvészfogás, melyet a hazugság atyja kitűnően tud alkalmazni. Ha esetleg a varázsló

lás nélkül is bizonyos gyógyulás vagy segítség következik be a bajban lévő ember életében, ezt a szemfényvesztés nagy mestere úgy tünteti fel, mint általános jelenséget. Ha nem következik be az ígért segítség, azt ki tudják magyarázni olyan körülmények jelenlétével, melyekért nem a varázsló a felelős, inkább a varázslatot kérő. A hiszékeny ember lenyeli a csalódást és újra próbálkozik. Istenhez nem fordulhat, mert lelkiismerete rossz, vagy mert az Istent nem ismeri, vagy úgy ismeri, ahogyan neki a varázslat mesteri föltüntetik. Sok függ ilyenkor a varázsló fellépésétől, vakmerőségétől, mely a félénk és megszorult segítségre váró embert lenyűgözi és hatalmában tartja.

Sokat jelent a varázslásban való hit elterjedettsége, a szokások régisége. A szerényebb formában jelentkező igazság hatása rendszerint csekélyebb. A varázslással rendszerint üzletszerűség is párosul, és az üzletemberek jobban értenek a rábeszéléshez, mint az igazság bajvívói, akik lelkiismeretükre figyelnek és ezért óvatosan és olykor félénken számolnak be tapasztalataikról. Igen ritkán azonban az is megtörténik, hogy a sátán és serege engedelmet kap arra, hogy valamilyen természeti változás előidézésével a csoda látszatát keltse, mint a fáraó varázslói. Ezek a csodák nem lesznek igazi csodák, csak az embernek tűnnek fel úgy, mint természetfölötti dolgok. [Az angyalvilágnak sok minden lehetséges és természetes, ami nekünk rendkívüli, sőt lehetetlennek látszó. Isten megengedi, hogy aki csalódni akar, az csalódjék. Még a pogány világ is megsejtette ezt az isteni igazságszolgáltatást: mundus vult decipi, ergo decipiatur! A világ azt akarja, hogy megcsalják, csalják hát meg! Ilyen csodák a spiritizmus csodái is. Túlnyomó részük emberi csalás, ami marad belőle és ami a túlvilág számlájára irandó, az szemfényvesztés. Olyanféle, mint mikor a villamosság széles körű megismerése előtt az emberek a villamosságot ördögösségnek nézték és a kísérletezőket varázslóknak. Sátán csodatettei játékok az Isten teremtésével, és az Isten dicsőségét orozókkal.

Ily sátáni csoda a hipnotizmus, melyet az emberek is tudnak gyakorolni, de mikor nem voltak vele tisztában az emberek, úgy hatott, mint emberfölötti hatalom.

A bűvészek, varázslók sokat dolgoznak szuggesztív erővel. A hipnózis és szuggesztió eredménye azonban a semmivel egyenlő, hipnotikus álom nem újít meg senkit. De azért a lóvá tett világ csodálva fog menni az Antikrisztus után, aki el fogja hitetni a világgal, hogy elhozza a Földre az örök békét és a teljes boldogságot.

A boldogság, az ámulat csak üres szuggesztió lesz, valójában a világ nem fog semmit nyerni, nem többet üres, tartalmatlan szavaknál. A varázslásban nincs semmi megfogható, semmi valóság, csak érzécsalódás, káprázat, üres képzelődés. A külszín a valóságot fogja mutatni, a belső valóság azonban hiányozni fog!

MODERN BÁLVÁNYOK

Láttuk, hogy a bálványozás abban jelentkezik, hogy az ember az istenfogalomról alkotott képet összetéveszti az istenséggel, vagyis a bálványt istennek látja.

Hogy történhetik ez meg, mikor ez valóságos elmezavar és józan ésszel el nem követhető?

A felelet egyszerű: szuggesztió révén. Egyik ember állítja, a másik "elhiszi", helyesebben egy másik szuggesztiója alá kerül és ő is úgy látja. Vajon az első ember, aki ezt a szuggesztiót elindította, csaló volt, aki csak kitalálta és továbbhazudta a csalódást? Az is megtörtént már sokszor, de ennek nem okvetlenül kell így történnie.

Valósággal a legtöbb általános szuggesztiónak alapja is szuggesztió volt, az első hívő szuggesztiója. A világ ezt a senkitől át nem ragadó hitet önszuggesztiónak nevezi: noha ez nem önszuggesztió, mert az ember nem csak embertől kaphatja a szuggesztív hatást, hanem az őt körülvevő szellemvilágtól is. Egy

a tudatban megmagyarázhatatlan önkéntességgel ébredő gondolat mindig sugallat: lehet a tudaton kívüli lélek sugallata, mikor csakugyan önszugesztioról van szó, de lehet a szellemi világ sugallata, melyet könnyű összetéveszteni az önsugallattal.

Az emberiség hajnalán elhangzott egy ilyen szellem sugallat: "olyanok lesztek, mint az Isten!"

Ez az ígéret képtelenség, az ember nem lehet olyan, mint az Isten. A józan ész ezt soha el nem fogadhatja, de az emberi lélek úgy van megalkotva, hogy nem mindig az ész vezetését választja, többször választ az észől meg nem vizsgált vagy ellenzett utat, mikor egy idegen akarat úrrá lesz rajta és parancsol neki. Az ember ilyenkor azt mondja: nem helyeslem, amit teszek, de meg kell tennem! Miért kell megtennie? Ez a kell nem őbenne van, kívülről kényszerül reá és sokszor fájdalmas belső hasadást okoz lelkében. Az ember először szívesen követi az elméjétől helytelenített utat, mert egy ígéret csalogatja: később kezdi megbánni az engedelmességet, mert annak gonosz következményeit látja, de makactság, hiúság, álkövetkezetesség tovább hajtják. Még később kínlódva, gyötörödvé, félbűnbánattal megy a szuggerált úton, de mert bűnbánata nem teljes, mert mentegeti magát s mert még hinni akar a hamis ígéretekben, kényszeredetten megy a többivel, a sokassággal együtt, és éppen azzal vigasztalja magát, hogy hiszen a többség erre tart!

Az emberiség túlnyomó része olyan irányban halad, melyet vagy nem helyesel, vagy nem ért, vagy amelynek helyessége felől értelmével meg nem győződött: megy, mert a többi is megy, és mert valaki el kezdett arra menni. Érdemes ezzel a ténnyel szembenézni és megvizsgálni, hogy milyen cél felé halad az emberiség! A vizsgálat nem arra irányul, milyen célt tűznek maguk elé az emberek, hanem hogy tényleg mi felé haladnak!

Marx Károly a gazdasági érdeket jelölte meg az emberi történelem mozgatórugójaként, vagyis azt állí-

totta, hogy az emberiség azért fárad, dolgozik, harcol, hogy többet egyék, igyék és élvezzen az anyagi világból. Hogy Marx igazán hitte-e ezt a megállapítást, vagy csak elhítenni akarta magát és az embereket, megállapítani nehéz: annyi bizonyos, hogy nagyot tévedett, mert az anyagi termelő eszközök nem a közjólét emelését munkálják, hanem egyesek hatalmának növekedését a nagy számú többségen. Önkéntelenül fordul a történelem mindig e felé a cél felé. Ezeket a kiemelkedő egyeseket egyszer zsarnokoknak nevezi az ember, máskor hősöknek: egyszer meggyilkolja őket, mint Julius Caesart, máskor életét adja értük és isteníti őket, mint Napóleont. Megakadályozni azonban nem tudja, hogy ezek a félistenek kinőjenek a többi ember közül és a többség őket szolgálja.

Hősökkel indul meg az emberi történelem, még a Biblia is így beszéli el a történelem kezdetét. Káin elbizakodottan áll a történelem kezdetén és megöli azt, aki tekintélyét fenyegetni látszik, bár ez a testvére volt. Lámek kihívó öndicsérettel lép feleségei elé s gyilkosságait ünnepli. Nimród világhódítóvá lesz. Ugyanakkor a Biblia az egész emberiséget úgy írja le, mint egy sajátos lelkesüléstől megszállott tömeget, amely saját védelmére és dicsőségére hatalmas tornyot akar építeni, mely mű köztük az egységet és hatalmat biztosítaná. A közös jólét emelése kudarcba vész, de Nimród felemelkedése s a nagy tömegek rabszolgaságba hajtása sikerül. Ez a bibliai leírás az egész emberi történelembe bevilágítja. A világbéke és a közjólét állandó ígéret marad, amely soha sem teljesül, de egyeseknek a többség fölé való emelkedése s a világoralkodók sohasem a zsarnokok öltözetében akarnak járni, hanem mindig világhősökként, szabadítóként ünnepeztetik magukat. Egy világhódító tette csak másként: a názáreti szolgálni jött, nem uralkodni s a tömegek elnyomása helyett önként ment a bitófa felé, önként adta Magát oda a hatalmukat féltő zsarnokok kezébe. A Golgota keresztjén a világbirodalom zsarnoki eszméje, melyet a Szentírás a "fenevad" szóban személyesített meg,

halálos sebet kapott s úgy tetszett 2000 éven át, mintha keresztyén állam is létesülhetne: de a Biblia a fenevad sebének gyógyulását jövendölte meg s ez a jóslat teljesülni kezd. A fenevad sebének gyógyulása abban a jelenségben mutatkozik, hogy a közjólét gondolatát megint kiszorítja a hódítás és hatalomkiterjesztés gondolata. Az emberiség vezetői nem a többség szolgálainak érzik magukat, hanem a többséget az államhatalom vak eszközének látják. A szolgáló tömegek vigasztalása ma is a hősök kultusza: dolgozzál, harcolj, mert hősök vezetnek: dolgozzál, harcolj, mert ezzel magad is hős leszel!

A közjólét, mint távoli cél, most is megcsillan az emberiség előtt. A jelenben azonban egy vigasztalás van csak: ha a munka mezején tönkremégy, ha a harc mezején elesel, hős leszel, és már előre imádhatsz magadat. Vezérlő csillagaid ebben azok, akik vezetnek, kik máris hősök és kiket máris imádnod kell! Ilyen imádat jelentkezik a Napóleon-kultuszban, XIV. Lajos francia király önbizalmában, általában a királyok, fenségek címében, mely csak Istent illeti meg, az udvari etikett különböző ridegségében, mely az isteni szentséget csak majmolja. A királyoktól átvette az ünnepeltetést a köztársaságban nevelkedő Napóleon és Napóleont némileg eszményképévé tette az alacsony sorból felemelkedő Hitler. Az ilyen hősi kultusz azonban nem csak az államfőknek jár ki, hanem színészeknek, színésznőknek, sportbajnokoknak, tudósoknak, művészeknek is. Az emberek adományaiért nem az Adományozót dicsőítik és dicsőítetik, hanem az adományok elnyerőit, az embert. XIV. Lajos unokája vérpadon hal meg, Napóleon Szent Ilona foglya lesz, Hitler hulláját petróleummal öntik le és úgy ég el.

A hősök dicsősége elhervad, a félistenek helyébe más félistenek lépnek, de a hősimádás folyik tovább. Ezek a hősök a modern kor bálványistenei: alacsonyabbak és tehetetlenebbek, mint a régiek bálványai, a nap, a megtermékenyítő erő, a földalatti tűz. A csodálattal körülvett uralkodók, hadvezérek és

kiválóságok rendszerint alig használtak embertársaiknak, ellenben igen sokat ártottak.

Gondoljunk arra a véres szakadékra, amely a Lajosok uralmát Franciaországban követte.

Gondoljunk a vére és a nyomorra, mely Napóleon hódító útjait követte.

Gondoljunk arra, milyen keveset jelent az emberiség jóvolta szempontjából az, hogy valaki néhány milliméterrel többet ugrik, néhány másodperccel hamarabb fut meg vagy úszik le egy távolságot, mint a többi.

Gondoljunk meg, mily alacsony gyönyörűséget nyújt embertársainak egy-egy ünnepelt mozicsillag, s hogy a többet használó tudós vagy művész hódolatban mennyivel kevesebbet kap embertársai részéről, mint egy meztelenségét mutogató színész.

Gondoljunk az éhezõ művészekre, a meg nem értett tudósokra és meg fogjuk látni, hogy az az emberimádat, amely korunk bálványai körül megy végbe, igazságtalan, alacsony és méltatlan. Itt állunk most a célnál, melyet az a sátáni jövendölés tűzött az emberiség elé: "olyanok lesztek, mint az Isten!"

Micsoda paródiája ez a kultusz az istenimádatnak, mely a világ Teremtőjének és Gondviselőjének szól! **S** ha meggondoljuk azt is, hogy a véres kezű hadvezérek, a fecsérő uralkodók, a magukat ünnepeltető football- és filmsztárok mögött egy ravasz, hazug arc emelkedik föl, és szinte halljuk, amikor azt mondja elégedetten: elvettem az Isten dicsőségét és odaadtam a nyomorult és önhitt embernek, hogy az ember azért az én szolgám legyen, s azt tenni kényszerüljön, amit én diktálok neki! **Olyanok lesztek, mint az Isten!**

Az emberiség kifestett vénasszony ma, ki szépségét és dicsőségét csodálja a tükörben. De a tükör nem a valóságot mutatja, ferdítő tükör az, amely csal! Mundus vult decipi! **S** a sátán így szól: ergo decipiatur!

Az önimádat nem áll meg a nagyságoknál, ragadós nyavalyaként áthatja az egész emberi társadalmat. Mindenki csodálja magát valamiért, mindenki úszni

akar valamilyen dicsőségben és szívesen hallja a másik dicséretét. A másik pedig megadja, azt gondolva: ergo decipiatur!

Hogy az ember dicsérete hangozhassék, el kell hallgatnia az Istent dicsérő kórusnak, s ahol azelőtt Isten dicsérete szállott az ég felé, ott most annak kell hirdettetnie, hogy az ember mit tesz a saját üdvösségére! Az emberiség ünnevelt hősei a Napóleonok és a labdarúgóbajnokok. Egyszerre 70.000 ember üvölti dicsőségüket! Egy ország megy részegen egy Hitler után, ki csak vad kíméletlenséggel és demagógiával szerezte meg hatalmát. Ez a színjáték nem érdemi meg az ember tragédiája címet, vígjáték sem lehet, mert igen szomorú játék. Ha van benne komikum, az csak sátán nevetésével találkozik. Michelangelo nem széklábat fog faragni, hanem szentet lapátol majd, és Luthert nem engedik a kemencéhez, hogy túlfűtse azt, hanem neki fogják fűteni a gázkemencét. Olyanok lesztek, mint az Isten!

Ádám szeme csak akkor fog kinyílni, mikor a londoni vásár alatt megnyílik a kénköves tüzes mocsár!

HAMIS ISTENTISZTELET

Marx Károly állítására, hogy az embert élete folyamán gazdasági okok vezérlik, alaposan rácáfol az elfogulatlan vizsgálat, mert ez azt bizonyítja, hogy az embert az istentisztelete mozgatja. Annyira természetese az embernek, hogy Teremtő Istenét szolgálja, hogy amikor valami gonosz varázslat következtében az igaz Istent elhagyja, megtagadja, akkor teremt magának isteneket, hogy legyen kinek szolgálnia. Az ember rendeltetése, ha a ma gyakorlatát nézzük, az, hogy az őt megrontó zsarnokoknak, az őt gyönyörködtető csepürágóknak, futballhősöknek és varieté isteneknek dicsőségét szolgálja: hogy megszálljon százezreknek épített sportszentélyeket és hajba kapjon egymással amiatt, hogy melyik fél rúgja jobban a labdát vagy az ellenfelét. A sportrajongást és a mozilátogatást tekinthetjük a mai kor isten-

tiszteletének, mert itt találja meg hőseit, kiket imádni, kikben gyönyörködni hivatásának érezi. Amíg az Isten tiszta angyalai megrendülten és szent kíváncsiságtól töltve lesték a betlehemi istállót, állták körül a Golgota halmát, fedezték a mennybe szállót, kísérték figyelemmel az egyháztörténelem fordulatait s gyönyörködtek a szellem diadalában az anyag fölött, s istentisztelet tárgyává tették a teremtett világ nagy színpadát, addig a tőlük nézett ember azt mérte, hogy hősei hány milliméterrel ugráltak túl egymást s hogy az anyag, a hús hogyan győzi le a magasra elhívott szellemet.

Divina comedia! Isteni színjáték! S vele szemben az emberektől körülrajongott sátáni komédia!

Sokan túlzottnak látják ezt az összevetést: az ilyeneket arra kérem, vizsgálják meg, mi áll a mai emberi élet és érdeklődés csúcspontján, mi lelkesíti, mi vonzza a mai tömegeket. Nem áll-e az embervilág fölött egy gonosz varázsló, aki elrejtje előle a nemeset, a valóban nagyot s nem elégíti-e ki moslékkal azt, akit nektárt ízlelni hívott el a világ Teremtője. Mindig így tett-e az emberiség?

Azt lehet mondani, hogy a nagy tömeg mindig durva volt és mindig volt szellemi előkelőség, amely a nemesebbet kereste. A római császárok idején is enni akart és vérengző színjátékokat nézni a római csöcselék, s ehhez a csöcselékhez sokszor a császár is hozzá tartozott. Ugyanakkor kiáltotta a durva zsidó tömeg a "feszítsd meg"-et!, s ezt a csöcseléket a főpapok ingerelték erre. Ez mind igaz! De mindkét jelenet két fejlődést zárt le és mindkét jelenetet ugyanaz a vég követte: Jeruzsálem pusztulása s a római birodalom szétrohadása. Vajon mi fogja követni a mai hősök kultuszát?

Nézzük csak, mit várt ugyanez a tömeg hőseitől a múlt-ban, mely fejlődésben a mátt megelőzte!

100 évvel ezelőtt ez a tömeg esőben lelkesedve hallgatta a "Talpra magyart" s a mai színészek magyar ősei valamivel előbb szenvedtek azért, hogy magyarok és szabadok lehessenek. Félezer évvel ezelőtt a

tömegek a reformátorok és ellenreformátorok vitáját hallgatta s az érdekelte, hogy melyik fél hirdeti neki nyomorúságában az igazi vigasztalást. 1000 évvel ezelőtt ugyanennek a tömegnek vezetési tempomokkal ajándékozták meg a tőlük vezetett népet s hősei a gyengék védelmét látták feladatuknak. Akkor az emberi élet csúcspontján az égi dolgok állottak: akár őszintén, akár képmutatással, akár megértve, akár megértetlenül a túlvilág kérdései voltak az érdeklődés és megbecsülés csúcspontján. Miképp változhatott ekkorát a világ?

Természetes fejlődés, hogy a dómok helyén ma arénák épülnek s a lovagok helyén elbizakodott és gögös ugró és rúgó bajnokok állnak?

Természetes fejlődés, hogy a középkori lovagot az újkor tükrében Cervantes már bohócnak s szájalmas gúny tárgyának látja?

Nemesebb lett a világ, melynek a nagy spanyol költő, félig a lovagot, félig az olvasókat gúnyoló költeményét írta?

Nemessé tette az amerikai arany a spanyol népet? Ez az arany lett e népnek istene s az amerikai tengeri utak, az indiánok legyilkolása lett az istentisztelete.

Melyik Wagner volt a nemesebb, a forradalmár vagy a Szent Grál költője? Vagy forradalmár is csak azért lett Wagner, mert kora a szent serleget már kiejtette a kezéből? Ez a kehely ma a szemétdombra került: de nem hatol-e el a szemétdomb oda is, ahol a kelyhet elhajították?

Melyik istentisztelet a nemesebb, az igazabb: az-é, amely Wagnert, Handelt, Bachot lelkesítette, vagy amely a ma divatos dalszerzőket lelkesíti?

Azzal a régi ideállal együtt az emberiség nem veszítette-e el a lelkét is? Mikor megnyerte a világot, nem vallott-e kárt a lelkében? Ezekre a kérdésekre nem nehéz annak felelnie, akiben még él a régi nemes gondolat, de lehetetlen felelnie annak, akiből ezt a gondolatot elkapkodták a példázatbeli madarak. Ne értsen félre az olvasó! Távol áll tőlem kifogásolni, hogy valaki szabadidejében labdát rúgjon, teniszez-

zen, magasat vagy hosszút ugorják, súlyt, korongot vagy kalapácsot dobáljon – kivéve, ha ez valakinek a fejére eshetik – vagy bármilyen más egészséges és ésszerű sportot üzzön. De értelmetlen s esztelen dolognak tartom, hogy 70.000 ember izgulva nézze, hogyan rúgja 22 ember a labdát, hogyan úszik és fut/ Esztelen dolognak tartom, hogy annak komoly értéket tulajdonítsanak, hogy valaki hosszabbat ugrik, mint a másik, vagy jobban rúgja a labdát. Esztelen és vétkes az én látásom szerint, hogy komoly munkára képes ember egész életét arra szánja, hogy az ilyen nem termelő sportot gyakorolja ahelyett, hogy embertársai javára dolgozzék. Esztelenségnek tartom azt, hogy milliók azon izguljanak, hogy néhány ember milyen eredménnyel tornázik. Ebben a lelkesedésben van valami egészségtelen vallásos elem. Az emberhez hozzá van növe, hogy az istent tiszteletben részesítse, mint természetéhez tartozik, hogy tisztelje atyját és anyját, az öregeket és előjáróit. Ha valaki az Istennek járó tiszteletet megtagadja, az kénytelen más egészségtelen és értelmetlen rajongással pótolni lelkének ezt a szükségletét s az ilyeneknél változik át a sport, a tudomány, a művészet vallássá, helyesebben vallást pótló pótszerré. Az ilyen ember torzító tükrök előtt áll, amelyek Istent, a túlvilágot, utolsó ítéletet, isteni szeretetet kicsinynek mutatják, a sportbajnokot és filmszínésznőt pedig nagyságnak. Valaki ott áll ezek mögött és mondja: Isten, vallás jelentéktelen dolgok – sport, anyag, étel, ruha, élvezet fontosak. Az ember hallja a szuggesztív szavakat és hoz-zájáru, mert kellemesen érintik, elveszik a lelkiismeret felelősségérzetét, ami kellemetlen. Nemsokára hiszi is az ember, amit azelőtt maga is képtelennek tartott volna. Hozzájárul az elhívés varázslatához a tömegszuggesztió is. Igy állnak elő: a sportvallás, a tudományvallás, művészetvallás és színházvallásosság. Az orvos vallásos tisztelettel beszél tudásáról, a művész művészetéről, a színész játékáról, a sportoló teljesítményeiről: mindenkinél meghatottság észlelhető, amikor arról beszél – mondjuk rádió előtt –

hogy foglalkozásában mit teljesített és mik a tervei. Érthető volna a meghatottság, ha a beszélőt saját dicsősége hatja meg és tölti be lelkesedéssel. Itt kezdődik a hamis vallás, a hamis istentisztelet! Hamis és hazug, ha valaki önmagának a papja!

Mindezt azért tárgyaltam részletesebben, hogy megmagyarázhattam, hogy ugyanilyen hamis istentisztelet áll elő a templomokban, a Biblia olvasása közben vagy térden elmondott imádságnál, ha az Isten előtt álló ember nem Isten dicsőségét szolgálja, hanem a maga dicsőségére gondol, mint tette ezt a példázatbeli farizeus, ki egyszerre imádkozott a vámszedővel. Jézus a farizeus imádságát értéktelennek mondta, mert önmagával foglalkozott. A vámszedő imádságát hatalmasnak, megigazítónak, mert Isten kegyelméhez folyamodott s azt tekintette fontosnak.

Imádkozol és közben a magad erénye jár az eszedben? Hamis az istentiszteleted!

Bibliát olvasol és földi célok zsonganak szivedben? Hamis az istentiszteleted!

Templomba mégy és az emberek személye érdekel, az igehirdető vagy akik ott látnak téged? Hazug az istentiszteleted és jobban tette volna, ha nem imádkoztál, nem olvastál volna Bibliát és nem mentél volna el a templomba, mert mindez vétkeid számát növelte.

Azt hinni, hogy a sporteredmények az élet nagy dolgai közé számítanak: durva babona!

Azt hinni, hogy bármiféle külső szent cselekmény hasznos a kegyességre: hazug babona!

Íme a babona sokkal elterjedtebb, mint ahogy az emberek gondolják!

Sátán birodalma sokkal kiterjedtebb, mint ahogy azzal rendesen számolnak és sokszor az, amit egyháznak, Isten országának neveznek: sátán birodalma!

Ha a modern babonák után kutatunk, nem szabad megállnunk a 13-as számnál, a csomót kötő javasaszszonynál, a csillagjósznál, ki a vurstliban árulja jóslatait, a spiritiszta szeánsznál, hanem be kell látogatnunk a vallásos egyletekbe, a szektaműhelyekbe és

megfigyelünk, hogy az emberek mitől vannak meghatva, mi foglalkoztatja tudatukat, képzeletüket.

Ahol az emberek Isten és Jézus helyett az "egyház" szót ejtik ki tisztelettel, ott durva babona járja, mert nem a külső egyház szent, hanem az azt megszentelő Isten!

Ahol az emberek a felnőtt keresztséget, vagy a szombatot, a nyelveken szólást vagy a dogmákat, hitvallásokat tartják a menny kapujának, ott hazug babona van az emberi lelkekben, az igehirdetőkben, mert ezek közül egyik sem visz közelebb Istenhez. Ahol megtérni nem azt jelenti, hogy a bűnös Isten kegyelméhez és a Golgota Szenvedőjéhez menekül, hanem azt jelenti, hogy bizonyos emberi törvényeket elfogadunk és követünk, s aki nem dohányzik, mozi-ba nem jár, véres hurkát nem eszik, szombatot ül, fegyvert nem fog, a szent együletbe jár és tizedet fizet, azt tekintjük megtértnek, ott hamis istentiszteletet folytatnak az emberek.

Megtérni annyit jelent, mint az élő Istent megtalálni s nem annyit, hogy egy együletbe beiratkozunk s a prédikátornak és papnak magunkat alá vessük. Mindaz, ami nem az élő Istenre figyelés és a Neki való engedelmeskedés: üres, gyümölcstelen és káros babona!

{ A babona lényege abban áll, hogy az istenit kicséreljük az emberivel, mert ez felel meg annak a sátáni ígéretnek, hogy "olyanok lesztek, mint az Isten", és az istenit ti fogjátok művelni, véghez vinni. } Isten fia meghalt a Golgotán, és egyszeri áldozatával örökre szabadulást szerzett azoknak, akik Benne hisznek, azaz magukat Reá bizzák. Itt a hangsúly azon van, hogy Isten Fia mindent elvégzett s az embernek hozzá tennie semmit sem szükséges és nem is lehet. Sátán kétségbe vonja, hogy Isten mindent elvégzett volna, hogy a Golgotán elhangzott kiáltás – elvégzettetett – igaz volna, s arra tanította a vallás vezéreit, hogy a vétkes embernek meg kell ismételnie azt, amit Jézus tett: vagy saját munkájával és szertartásával ki kell azt egészítenie. A pap megismétli és szolgálatával újra elvégezi a Fiú megáldozását, a protestáns hívő úrva-

csorát vesz, hogy megehesse és megihassa, saját cselekedetével hatóvá tehesse a bűnbocsánatot. A bemerítkező a szertartástól teszi függővé üdvösségét, a megtérő arra építi üdvbizonyosságát, hogy ő megtért: mindenütt az a fontos, amit az ember tesz. Ez a babona, ez a hamis istentisztelet!

Néha igen durva formában jelentkezik a kegyes babona. Vannak, akik olyan bűverejűnek tartják azt, amit az ember cselekszik, hogy azt állítják, hogy aki megtért – és ez alatt egy dogma ésszel történő elfogadását vagy szóval történő elismétlését értik – annak előre megbocsáttatnak később elkövetendő összes vétkei is. Ez a tétel nem más, mint a bűnös felbátorítása a nyugodt vétkezésre. Íme ilyen eltévelyedésbe visz a hamis istentisztelet, mely nem Isten, hanem az ember dicsőségét szolgálja, mikor az ember cselekvésének és megtérésének löbb hatalmat tulajdonít, mint Isten tettének. Mert a Golgotának csak arra van hatalma, hogy a megbánt vétket eltörölje, de a megtérésnek a meg nem bánt vétek eltörlésére is hatalma van. Ez ördögi csalás, babona! Mindebből láthatjuk, hogy a babona fogalma sokkal tágabb körű, mint ahogy azt gondolni szoktuk.

Babonának nevezünk minden olyan gondolatot, mely a teremtményt a Teremtő, a teremtmény tettét a Teremtő munkája elé helyezi és azt tanítja, hogy a teremtménynek hatalma van a Teremtő fölött s a teremtmény cselekvése kényszerítheti a Teremtőt valamire.

De ezzel máris átléptünk mai megfigyeléseink utolsó szakaszába, mert a szelleminek az anyagival, a Teremtőnek a teremtmény tétével való kényszerítését nevezzük varázslásnak.

KERESZTYÉN VARÁZSLÁS

A babonáról és különösen a bálványról mondtak azt a kérdést vetik fel bennünk, hogy van-e egyáltalán szüksége és értelme annak, hogy az ember valamit cselekedjék szabadulása érdekében, vagy minden

cselekvést Istenre kell hagyni s az embernek egyszerűen várnia kell, míg Isten cselekszik: magyarul megmondva, míg a sült galamb a szájába repül. Felvetődik ezzel kapcsolatban az a régi teológiai kérdés: Istent kell-e hagyni egyedül dolgozni vagy nekünk is együtt kell dolgoznunk Istennel?

A synergizmus (együtt dolgozás) kérdésével szorosan összefügg a varázslás fogalmának meghatározása. A synergizmus kérdésével összefügg továbbá az a kérdés is, hogy az ember teljesen romlott és használhatatlan-e Isten céljaira, vagy pedig az ember tud Isten számára jót cselekedni. A felelet ezekre a kérdésekre nem olyan nehéz, mint amilyenek az évezredes vita minduntalan megújuló fejezetei mutatják. A Szentírás nem csak hitet követel, hanem beszél a hit engedelmességéről is, tehát a hit cselekvő természetű. Az Istentől kívánt hit nem az a hit, amelyet mai divatos evangélisták hallgatóiktól elvárnak, vagy amelyet az úrvacsorai ágendák követelnek, mert ezek megalégesznek azzal, hogy valaki szájjal utána mondja a hittételt a tanítónak vagy a lelkésznek. A bibliai hit cselekvő hit, és pedig főleg belső cselekvést követel. Belső cselekvés a bizalom, amellyel a hívő úgy rábízta magát Istenre, hogy élete vezetését egészen Reá hagyja s megszűnik a maga útján járni. Ilyen belső cselekvés a megtérés is, melyet erre való tekintettel metanoia-nak, azaz gondolkodásváltozásnak is nevez a Szentírás. Holt cselekedeteknek nevezi a Héberékhez írt levél azokat az emberi tetteket, melyek nem az Istenben való megnyugvásból erednek, hanem abból az emberi nyugtalanságból és igyekezetből, hogy saját elgondolásával is segítse Isten munkáját.

Mi az tehát amit Isten követel és mi az, amit elutasít? Isten követeli, hogy Vele együtt, de Őt követve tegyük mindazt, amit nekünk parancsol: de elutasítja, hogy saját elgondolásaink értelmében kiegészítsük, sőt kiigazítsuk, amit Ő cselekszik. Mikor Jézus a gutaütöttet – kit négyen vittek Hozzá – meggyógyította, azt parancsolta a betegnek: "Kelj fel, fogd az ágya-

dat és járj!". Ezt megelőzve, amikor még semmit sem cselekedett, közölte vele: "Vétkeid meg vannak bocsátva!". A bűnbocsánat elnyeréséhez semmiféle cselekedet vagy munka az ember részéről nem volt szükséges, ezt Jézus a hozzá folyamodók hitének a láttára megadta és ez a bűnbocsánat volt a kiinduló pontja, sőt alapja mindannak, amit Jézus a beteggel cselekedett. (Mk. 2,5. 2,10-12.)

A beteg engedelmeskedett, de engedelmeskedésében nem volt semmi érdemszerű, mert az a gyógyulás érdekében történt. A beteg cselekvését még az Ur felszólítása is megelőzte: "Kelj fel, fogd az ágyadat és járj!". E három cselekvésre a beteg eddig nem volt képes. Mikor Jézus a parancsot kiadta, a parancssal együtt megadta a véghezvitel lehetőségét is, tehát a gyógyítás is megelőzte a cselekvést, de követte a hitet. Az ember tehát cselekvésével mindig utána megy Istennek, és a saját cselekvéséhez, a hit engedelmességéhez hívja segítségül Istent. Isten vezet minket, nem mi Istent! Látható tehát, hogy az ember mai természetes állapotában teljesen képtelen arra, hogy magától bármit elgondoljon vagy tegyen, s csak akkor tud helyesen cselekedni, ha Isten erre neki a képességet és a vezetést megadja. Az ember tehát használhatatlanra romlott s használhatósága Isten gyógyító munkájának következménye. A gyógyulás birtokában az embernek cselekednie kell, a kapott ajándékot használnia, forgatnia kell, különben elveszíti, amit kapott.

Amit a gutaütött tett, istentisztelet volt, vagy Istennek szolgálás (Gottesdienst, görögül: thréskeia). A görög thréskeia szertartásos szolgálatot jelent s Jakab rögtön meg is mondja, hogy a keresztyének Istenét milyen szertartásokkal lehet tisztelni: meglátogatni az özvegyeket és árvákat nyomorúságukban és feddhetetlenül megőrizni magunkat a világtól. A keresztyének Istene sohasem kívánta, hogy összegyűlve Neki énekeket énekeljünk, vagy szertartásokat teljesítsünk: de igenis nekünk van rá szükségünk, hogy az ígét hallgassuk, tanuljunk és az ének szavai-

val vagy prózai beszéddel imádkozzunk. Olyan ez, mint a lélegzés, evés-ivás a testi életben: igehallgatással, imádkozással, énekléssel tehát nem Istent szolgáljuk, hanem táplálkozunk. (JK. 1,26-27.)

Mint ahogy a testi étkezés sem Istenért végzett szertartás, úgy a szellemi eledel evése sem lehet istentisztelet, hanem erő és fényfelvétel, azaz táplálkozás.

Mint ahogy a testi étkezést sem teszi előnyösebbé a szertartás- etikett- úgy a lélek étkezése sincs etikett-hez, azaz szertartásokhoz kötve, hanem tisztán a hasznót kell, hogy szolgálja. A testi étkezésnél fontos, hogy bölcs legyen a szakács az ételek megválogatásában és előállításában. A szellemi étkezésnél is vannak szakácsok, kiknek feladata nem az etikett, a szertartás meghatározása, hanem annak kitalálása, mire van szüksége a keresztyén gyülekezetnek: milyen igazságokra, milyen tanításokra, milyen eledelre. Az etikett, a szertartás nem táplál, tehát haszontalan. A keresztyén gyülekezet egybegyűlése a közös táplálkozás végett történik. Isten szolgálatának célja nem a táplálkozás, hanem a nyert táplálék felhasználása, alkalmazása, gyümölcsötetése, ami a nyomorultak szükségleteinek kielégítésével és a tiszta élet élésével történik. A szellemi szakács, azaz az ige hirdető – pásztor, felügyelő vén, tanító és kormányzó – azt keresi, hogy mi az Isten akarata, melyet az egyháznak teljesítenie kell és ugyanerre törekszik a tanított gyülekezet is. A tanító Istennel csatázik, hogy mutassa meg a szükséges igét és tanítani valót, a gyülekezet Istennel csatázik, hogy adja a tanítóknak is, de a hallgatóknak is a szükséges világosságot. Ez a harc imádsággal történik: az imádság tehát nem szertartás, melynek szavait ágendás könyvvel előre meg lehet határozni, hanem mindig új helyzetekkel számol, mindig friss és mindig Istentől vezetett tusakodás. Ha liturgiás könyvvel Istennek elébe írjuk, hogy mire hallgasson, ha az igék előzetes megállapításával (perikopa) elébe vágunk Isten vezetésének és megakadályozzuk, hogy Isten vezessen az eledel elkészítésében, akkor már elkövetjük a holt

cselekedetet, melynek gyümölcse is csak halál lehet, a gyülekezet elélettelenedése. A keresztyén gyülekezet életének minden pontján Istennek kell elől járnia s nekünk keresve, kutatva kell követnünk Őt. Igen nagy tévedése az az egyháznak, hogy ezt a két dolgot: a táplálkozást és az Isten-szolgálatot, vagy a magyar szó szerinti istentiszteletet összezavarta és a táplálkozást tette meg istenszolgálatnak, mi által mind a kettőt megrontotta.

Az özvegyek és árvák meglátogatása nyomorúságukban és a tiszta élet elvesztette a jelentőségét, amennyiben a táplálkozással helyettesítik, s ezért vagy elhagyták, vagy az engedelmességből érdemszerző cselekményt csináltak, mely körülbelül a felesleges jócselekedet értelmét kapta meg. A táplálkozás, amely istenszolgálatná változott, elvesztette azt a szükségérzetet, hogy az éppen aznapra szükséges isteni vezetést megkapja s ennek helyébe az a tudat lépett, hogy Istennek teszünk azzal szolgálatot, hogy egy óra hosszát éneklünk, beszédet hallgatunk és szertartásokat nézünk, vagy azokban részt is veszünk. A végén eléggülten távozzunk, hogy Istennek szolgálatot tettünk s a papok igyekeznek is felvilágosítani, hogy mindegy, ki beszél, kapunk-e a beszédből táplálékot, vagy nem: a fő dolog, hogy ott legyünk a templomban. Ez a tanítás aztán végleg elvette az úgynevezett istentisztelet eredeti értelmét.

Ezzel a cserével a hazugság atyjának sikerült az egyházi életet üressé és hazuggá tenni, mert nem Istennek szolgálunk, ha táplálkozunk, hanem magunknak, mert csak olyan ember lehet igehirdető, aki táplálni tudja hallgatóit, és mert az engedelmisséget sikerült a hitből eltávolítani, a hitből pedig szellemtelen utánmondást vagy értelmi után gondolást csinálni.

Bizonyos, hogy vagy másfél óra hosszát egy díszes csarnokban ülni, ott beszédet hallgatni vagy mutatványt nézni, esetleg művészi énekekben, zenében gyönyörködni nem olyan áldozat, mint özvegyeket,

árvákat pénzünkkel segíteni és a tisztátalan kísértésekkel megküzdeni. Tehát mikor az utóbbit az előbbivel helyettesítette az egyház, körülbelül azt a manővert alkalmazta, melyet a zsidó papok, amikor a szülők eltartása és a nekik való engedelmesség helyett megelégedtek azzal, hogy a gyermek a szülőért áldozatot fizetett be, miből aztán a papnak, és nem a szülőknek volt haszna. Az istentiszteleti persely és az igehirdető – szertartásvégző – körülrajongása szintén főleg a papok érdekeit szolgálja. Ez a meggondolás azonban nem az egyetlen volt akkor, amikor az istenszolgálatot eredeti értelméből kiforgatták. Micsoda változáson menne keresztül az egyházi élet, az igekutatás és a papképzés, ha visszaállítanák az istentisztelet és igelovás eredeti értelmét és célját, és ennek a célnak becsületesen megfelelni igyekeznének!

De sem a papok, sem a papok hallgatói nem tudnának könnyen lemondani a mai gyakorlatról, és annak a fenti "haszon" mellett még egy különös oka van. Ez az ok a varázslás!

A papnak – ha igehirdető – az értékét tudása és kegyessége adja meg, mert kegyesség nélkül az ígét megérteni és táplálékká változtatni nem lehet. De a papnak – aki szertartásvégző, és akinek a munkájában az ige is csak szertartási kellék – a hallgatói, illetve nézői szemében nem a tudása és kegyessége adja meg a súlyt, hanem állítólagos hatalma, mely a szertartás végzésére csak őt teszi hivatottá, és ami őt ige, feloldozás és szakramentumok által az üdvösség és bűnbocsánat közlőjévé teszi. A papnak hatalma van rá, hogy feloldozással vagy úrvacsora-osztással Isten kegyelmét közvetítse. Ilyen, csak a papoknak adott hatalomról ugyan a Biblia semmit sem tud, de ki az, aki ennek a Bibliában utána tud és mer nézni ?!

A "hívőnek" nem Istennel, hanem a pappal van dolga, ki neki az Isten kegyelmét beszerzi és elhozza. Ennek a "hívő" is örül, mert a bűnösnek kényelmesebb a szintén bűnös pappal megegyezni, mint a szent és ítélő Istennel. A valóságban Isten kegyelmé-

nek elnyeréséhez nem kell más közbenjáró, mint a Felkent Jézus. A hívő megkapja a kegyelmet, mert hisz, mint a gutaütött története is mutatja. A papnak nem volna szabad mást tennie, mint a hívőket Jézushoz elvezetni. De legtöbbször a pap a templomban, és ott a szertartáshoz vezeti a lelkeket és arról hallgat, hogy a bűnbocsánat elnyeréséhez sem templom, sem pap, sem úrvacsora sem papi feloldozás nem szükséges, ha a lélek őszinte szívvel közeledik az Istenhez. A pap inkább arról igyekszik meggyőzni a neki hívőt, hogy ő és a szertartásai elengedhetetlenül szükségesek: a teremtmény a Teremtő megnyerésére, az anyag, a kőépület, a kenyér és a víz pedig a szellemi áldás elnyerésére. Ez azonban nem más, mint varázslás és súlyos visszaélés, mely a kegyelemnek, a hitnek és a keresztyénségnek a lényegét hamisítja meg Jézus ama szavának értelmében, hogy " az Isten szellem, és Őt szellemben és valóságban" lehet megközelíteni. Nem a templom a fontos, nem a pap, nem a szertartás, hanem Istennek szent és szabadon lengő Szelleme, ki földi dolgokhoz nincs kötve!

A varázslás gondolata és gyakorlata a nagy és kis egyházak, az úgynevezett hívők és hitetlenek vallásos életének minden pórúsán behatolt már és egész keresztyénségünket megmérgezte. Annyira benne élünk, hogy nem is ismerjük fel a veszedelmet, és a keresztyén élet szempontjából természetesnek tartjuk azt, ami természetellenes. Ne feledjük, hogy hinni annyit jelent, mint Istent előre engedni, mint lemondani arról, hogy magunk tervezzük el életünk folyását: ehelyett Isten akaratát nyomozzuk szüntelen! Mégis természetesnek látjuk, hogy mi tervezzünk s az általunk választott célok eléréséhez és az általunk választott eszközök felhasználásához utólag Isten segítségét kérjük. Az ilyen imádság Isten kényszerítése, hogy a mi utainkon járjon, tehát közönséges varázslás, erőszakátétel Istenen. Ha nyilvános imaórákon az imádságokat hallgatjuk, megfigyelhetjük, hogy az imák túlnyomórészt előadások, és nem az ima gondolatával, hanem az ima tényével akarnak hatni Istenre.

Mi ez, ha nem varázslás? A nyilvános éneklés hanghordozása, az éneklés módja, a szöveg elsikkadása mutatja, hogy az ének nem imádság, hanem hanggyakorlat, verklizés, és mégis azt gondolja az éneklő, hogy Istennek tetsző dolgot hajt végre éneklésével. Az ének szellemisége elvész, és anyagisága győz!

Mi ez az éneklés, mely a hangjával hat, ha nem varázslás?

Bibliaolvasásunkból hiányzik a kutatása annak, hogy Isten mit szól az ige által. A kijelölt bibliai részt elolvassuk, úgy, mint a rózsafüzérrel imádkozó elmondja értelem nélkül a kijelölt imát. A szellemet itt is félreszorítja az anyagi, a materiális oldal. A fizikai ténnyel ki akarjuk elégíteni Istent s ezzel megint varázslókká lettünk! Az Isten szellem, és akik Őt imádják, szükséges, hogy szellemben és igazságban imádják! De hol van a mi imánk, éneklésünk és igeolvasásunk attól, amit szelleminek lehet nevezni, és attól ami igaz és való?! Azt hisszük, hogy elég a materiális oldal, a beszéd, a hang, a külső cselekmény és ezzel alábecsüljük Istent, aki Szellem és aki elvárja, hogy úgy forduljunk hozzá, mint Szellemhez. Hogy a varázslás gondolata mennyire meghódította az úgynevezett pietista vagy kegyeskedő embereket is, azt szemléltetően mutatja az a gyakran használt kifejezés: "imádság által való gyógyítás", vagy: "ezt, vagy azt meggyógyított az ima". Az imádság senkit sem gyógyít meg, ezt Isten teheti, aki az imádságot vagy meghallgatja, vagy nem: ahogyan Ő ezt jónak látja. Az ilyen keresztyének azonban Istent materiálisan fogják fel, és azt gondolják, hogy az ima elhangzása után Isten gépiesen cselekszik, mint ahogyan egy húsz filléres bedobásakor az automata okvetlenül kidobja a bonbont, vagy a hajkenőcsöt.

Annyira semmibe veszik Istent, hogy ha valaki nem gyógyul meg, eszükbe sém jut azt kutatni, hogy Isten valami okból másként határozott, mint azt az imádkozó (ráimádkozó) elgondolta, hanem az után kutatnak, hogy a gyógyító gépezet hol volt hibás. Vádolják a beteget, hitetlennek vagy bűnt rejtegetőnek mond-

ják, csak az nem jut eszükbe, hogy a hiba az ő felfogásukban is lehet. Az ilyen ráimádkozások tökéletesen megfelelnek a pogány babonának, és varázslásnak.

KI ÁLL A HÁTTÉRBE?

Az első világháború idején a háborútól meggyötört és megfélemlített lakosság mindenütt hön várta a békét. E békevágyra feleletül Portugáliában három pásztorgyerek látomást látott, egy tündöklő nőt, aki nem túl jelentékeny dolgokat mondott nekik: olyasmit, amit a gyerekek is ki tudnak okoskodni az otthon hallott beszélgetésekből és a szűkösen kapott vallásos oktatásból. A béke útját a rózsafüzéres imádkozásban jelölte meg a látomás. Csakhamar tízezrek zarándokoltak el a helyszínre. Kettő a kis látnokok közül meghalt, a harmadikat kolostorba dugták és ott mindenkitől hermetikusan elzárták a papok, a búcsújárás igazgatását pedig átvették ők. A püspök megvásárolta az egész területet. De nem tudták megakadályozni a második, még véresebb világháborút, sem a harmadik világháborúra való, még több borzalmakat ígérő készülődést. Ezt a látomást nevezik a fatimai szűznek, mivel a látomás Fatima helyiség határában látszott. A sikertelenségtől eltekintve igen komoly aggodalom merül fel a látomással szemben, a határozatlanság és titkolózás.

Isten kijelentései mindig határozottak és rejtegetés nélküliek. Először is a látomás nem akarta mindjárt megmondani a nevét, másodsor, a gyermekek titkolni igyekeztek, és aztán mégsem titkolták el, amit láttak. S éppen azt, ami leginkább felrázó hatással lehetett volna környezetükre – a pokol látomást – végig titokként kezelték. Harmadszor, a két kisebb pásztorka halála után az egyház a megmaradt, élő tanút úgy elrejtette, hogy még az utána kereső papok elől is titkolnia kellett kilétét, holott éppen a látnok bizonyágtételére lett volna a legnagyobb szükség, már csak azért is, hogy a dolgot megfelelően és meg-

nyugtatóan ellenőrizni lehessen. Ez a többszörös titkolózás felkelti a gyanút, hogy a látomás körül nem ment minden tisztán végbe, hogy elrejtteni való tények és körülmények is voltak. Azt mutatja ez a titkolózás, hogy sem a látnokok, sem a látomást az egyház számára kihasználó papok nem voltak egészen tisztában afelől, hogy mi történt itt. A titkolózás mögött pedig nem az igaz, hanem a hazug szokott állani, ki az igazságot a hamissággal, a fényt a homállyal keverni szokta. Fénynek mondhatjuk itt Jézust, aki azonban csak mellékesen kapott az egész történetben szerepet. Fénynek mondhatjuk Mária mindnyájunk előtt kedves és szüzi alakját, de az alázatos szűz itt csillogó úrnőként jelent meg, ami Mária sohasem volt. A szenvedés kihangsúlyozását nem mondhatjuk világosságnak, mert a szenvedést a tiszta és a tisztátalan szellemvilág egyaránt ki tudja használni céljai elérésére, és azért, mert valaki szenved, még nem szent. Ellenben határozottan a homály világába tartozik a rózsafüzérhez való tapadás, és a gyermekek szenvedésének olyan feltűnetése, hogy az engesztelésül, Isten lefegyverzésére és a háború démonjainak megfékezésére szolgál.

Csak egy jótálló és engesztelő szenvedés volt ebben a világban: az, amelyet Urunk, a názáreti Jézus szenvedett. [Nekünk is szükségünk van a szenvedésre, de a mi szenvedésünk kizárólag a mi javunkra szolgál, mert csak a mi lelkünk sebében át tud velünk összenőni az értünk sebet kapott Jézus.] A két sebet át a két lény összenő, de az egyik sebének okvetlenül az Ő sebének kell lennie, és a pásztorgyerekek sebével való összenövés nem váltja meg a világot. A rózsafüzérrel való imádkozásról maguk a gyerekek ismerik be, hogy csalással történt: először nem mondták végig az imádságokat, és ha később ezt meg is tették, kérdés, hogy értették-e az anyagi üdvözlés és a Miatyánk felséges szavait, vagy akár a Hiszekegyet, mert a szellemek világában Isten előtt csak az értelemnek van polgárjoga. Az értelmet nélkülöző hang az anyagi világhoz tartozik, és annak

a mennyekbe bejárása nincs. A történet adatai szerint éppen ez az értelem hiányzott a gyermekeknél.

Az ima gépies elmondása értéktelen, de az értelmetlen elmondás is az! A gyermekek fő gondolata a helyettesítő szenvedés volt, melyet embertársaikért, sőt Istenért vállaltak. Ez a gondolat a keresztyénség gondolkodásával a legélesebb ellentétben áll, mert csak egy közbenjáró van, az igazságos Jézus Krisztus! Hitető vagy elhíttetett mindenki, aki közbenjárásra, közbenjáró szenvedés elviselésére vállalkozik. Nem nehéz felismerni, hogy Jézust Máriával, és Jézus kiengesztelő szenvedését vétkező emberek szenvedésével akarja a lelkek figyelméből kitolni az emberiség ősi elhíttetője, a Sátán. Némely szekták módszeréhez tartozik, hogy amikor küldötteik az emberek ajtaján kopogtatnak, nem mindjárt mondják meg, hogy kik ők és kitől jöttek, hanem általánosságban beszélnek, hogy az egyház küldi őket és a lelkész megbízásából jönnek. Azt nem mondják meg, milyen egyház és melyik pap küldte őket. Ugyanilyen habozás veszi körül a fatimai bizonyágtételt is: itt a csoda volt a fontos, nem az értelem. Jézus pedig a csodát titkoltatta a meggyógyítottakkal, de bizonyágot tenni visszaküldte a megtisztított ördögöket.

A fatimai esetben a papság eldugta a bizonyágtételt, de kihasználta a csodát: ez nem a világosság útja!

A csodának ilyen kihasználása az egyház tekintélyéért történt és nem a lelkeknek az igazságra való vezetéséért, ez esetben nem kellett volna a csoda meglátóját zárdában elrejtetni. De ez mindig így volt, amióta az isteni igazságokat olyan papok kezelik, akik tekintélyük, hatalmuk és gazdagodásuk kérdéseit az igazság megtalálásának elébe helyezik. A papság nem az igazságot karolta fel, hanem a nélküle előállott helyzetet hatalmi szempontból értékesítette. Nagyon fontos ez esetben a gyermekek készsége arra, hogy félreálljanak, sőt arra is, hogy szenvedjenek. Ha hazugok lettek volna, akkor ez a vallásos készség nem jelentkezett volna náluk. Tévedésben voltak, de azon az úton men-

tek, amin az egyház vezette őket. Egy láncszem voltak abban a hosszú összefüggésben, amely évszázadok, sőt másfél évezred óta halad előre. Ebben a fejlődésben az egyház mind inkább kivette az ember sorsát az Isten kezéből, s áttette azt emberek, papok kezébe. A fatimai kis pásztorok már egész gyermekként vállalták magukra azt, amit Isten Fia vállalt: a másokért való szenvedést. A régi nemes pénz igen devalválódott, és hogy nevetségessé ne válják, a gyermekeket félre kellett rakni. Bizonyos, hogy a gyermekek jóhiszeműen végezték a megváltó tevékenységet, és sejtelmük sem volt róla, hogy milyen nagy dolgok kérdése – a megváltás – játékká lett a kezükben. Ahogyan a rózsafüzért sem vették komolyan, úgy azt sem értették, hogy a másokért való szenvedést nem lehet azzal elintézni, hogy kötelet csavarnak a derekukra, ebédjüket állatoknak, és más gyermekeknek engedik át, amikor arra komoly szükség nem volt.

Ha bepillantottak az elkárhozottak szenvedésébe, a látomásuk eltitkolása senkinek sem állott érdekében, csak a Sátánnak. Titkuk elhallgatása miatt a polgármester üldözésének kihívása értelmetlen volt. Valami gyermekes csíny volt ezzel összekötve, amit érdek volt elhallgatni, és beleképzeltek magukat a mártír szerepébe. Nem a nagy isteni igazságok kiderülésének lettek az eszközeivé, hanem a babona terjesztésének. Alig tudjuk másnak, mint babonának nevezni az ilyen imádkozást, mely csak a szavak ismétléséből áll, és az olyan szenvedésekben való édelgést, melyek senkinek sem hasznosak. Egy nagy megtévesztés tudatlan eszközei voltak, de mögöttük állt egy náluk értelmesebb, nagyobb hatalom. Ez az értelmesebb és nagyobb hatalom mindenk előtt a hatalmat és befolyást kereső papság volt, amely hamis irányba terelte a gyermekek istenes buzgalmát, aztán félretolta őket, és a helyzetet kihasználta. Lehetetlen azonban nem elhinni azt, hogy a papok közül is sokan elhihették, hogy amit csinálnak, az istenes és helyes.

Még tovább kell mennünk az ok keresésében, és így el kell jutnunk arra, hogy az egyház évszázados

fejlődése és eltévedése volt az a hatalom, amely a fatimai szenzációt létrehozta és lehetővé tette. Ez a fejlődés nem volt vak és véletlen vagy esetleges, mert egy világos gondolatmenetet lehet felfedezni az egyháznak az evangéliumtól való lassú eltávolodásában, és abban, ahogyan Isten helyébe embert igyekszik odaültetni.

Valaki azt az ígéretet tette az emberi történelem hajnalán, hogy az ember olyan lesz, mint az Isten, és most már ideje mutatkozik, hogy beváltsa ígéretét. A "fatimai beváltás" nevetségesen kicsinyes és ostoba volt, de tízezrek hittek benne, és vándoroltak oda látására. A cél nem az, hogy a beváltás valóság legyen, hanem az, hogy az emberek elhiggyék, hogy ez megtörtént. Ezzel nincs lezárva a Sátán ígérete beváltásának munkája, sőt talán annak inkább az elején vagyunk. Ha további tízezrek, majd százezrek, sőt milliók fognak bedőlni ehhez hasonló, igazán senkitől sem ellenőrizett csodáknak – melyeket nem éppen vallási téren, és nem csak az egyház területén fognak láthatatlan hatalmak létrehozni – akkor készül el annak a bibliai jóvendülésnek az útja, hogy egy politikai kalandor, aki sokat ígér és semmit sem hoz a tarisznyájában, el tudja majd hitetni, hogy az emberiség minden sebére elhozza a gyógyírt. Az emberiség vakon, lelkesedve fogja követni, és elhiszi azt, hogy ami Istennek nem sikerült, azt az ember fogja majd megoldani saját erején.

A fatimai kis pásztorgyerekek esete mutatja, hogy a tömegeket nem az értelem mozgatja, hanem a szuggesztió. Jelentéktelen okokból tömegmozgalom támad, amelynek nagyságát nem a látható kis ok adja meg, hanem a láthatatlan vezetés, amely rejtve marad. Ilyen láthatatlan vezetés vonul végig az egész emberi történelmen: minduntalan hasonló esetekkel találkozunk! Kicsiny kezdetekből, jelentéktelen okokból új irányok születnek, új korszakok támadnak. Néhány, a keresztyénséget gyűlölő pogány bölcs és zsidó rabbi mondásából az újkorban megindul a bibliakritikának nevezett mozgalom, és bár kifejlődésé-

ben nincs ésszerűség – mert egyik képviselője a másikat cáfolja meg – a mozgalom mégis naggyá dagad. Valami láthatatlan hatalom szuggesztíója alatt a teológusok folyton tovább fújják szappanbuborékaikat, maguk alatt vágva ezzel a fát.

A bibliakritikát, a hitetlen bölcseket, a tudomány hazug következtetéseit nem az ész sugallja, még kevésbé az igazságszeretet, hanem egy belső sugallat, amely az embert vakon viszi téves utakon előre egy tőle nem ismert cél felé, amely a veszét jelenti – az emberi élet teljes felbomlását –, és mégis viszi magával. Az emberi történelem fölött ott áll ez a kérérlhetetlen tévelyítő, és láthatatlanul üti a taktust egy tánchoz, amelyről az ember azt hiszi, hogy a saját kedvére táncolja.

Amikor az ember megtagadja jóságos Teremtőjét, és Tőle függetleníti magát – mint a tékozló fiú – akkor az ember azt mondja: felvilágosodom! Amikor kíméletlen osztály-arcot kezd, és az emberszeretetet sutba dobja, akkor azt mondja: építem a társas együttlétet (szocializmust).

Minél távolabb jut az ember a szeretet Istenétől, annál jobban beborul az ég fölötte, annál hidegebb, sötétebb, kinnal teljesebb lesz a világ, és az ember mégis tovább megy saját veszedelmében előre. Egy hatalmas varázsló szuggesztíója kényszeríti, és ő nem lát, nem hall intést, visszahívást: mennie kell elvárszoltan, és ő azt hiszi, hogy nemsokára a legboldogabb hajnal virul fel rá, noha minden ennek az ellenkezőjét beszél. A lélek sebeit csak a szeretet gyógyíthatja meg, és az ember mégis meg van róla győződve, hogy csak háborúval szerezheti meg a békét. Jogtalanság jogtalanságot hív ki, az elnyomás lázadásra tüzel, de az ember azért csak elnyomni igyekszik embertársait, noha buzgón szavalja annak ellentétét, amit cselekszik. Törvényt hoz, hogy meg ne tartsa, erkölcsöt hirdet, tudva, hogy nem fogja teljesíteni, szeretetintézményeket létesít, és amit alkotott, többnyire szélhámosokra vesztegeti el. Esztelensége újra meg újra lelepleződik, és még mindig csinál

ja ugyanazt, mert egy hatalom befogja a szemét, és fényes délben nem látja a napot.

Tudja, tanítja, hogy az Isten Fia a bűnösökért – őérette – halt meg, hogy Isten szeretetébe a Keresztrefeszített az egyetlen út, mégis Máriát teszi meg a Fiú engesztelőjévé, és a vétkes ember áldozatteljes felajánlásaitól várja Isten megbékítését. A bölcselet magaslatain nem tudja felérni az Istent, de a rózsafüzér szellemtelen imádkozását olyasminek hirdeti, amiben Isten gyönyörködik.

A protestáns lenézi a római katolikust, a gyakorlatban pedig eldobja a reformátorok hagyatékát és utánozza a megvetett katolikust. Hogyan teheti mindezt?

Más magyarázata nincs, mint az, hogy meg van igazságtalanság! Olyan ködben jár, melyben három lépésre nem lát a bódultság esztelenségében, elvakultan. A varázsló szól, és az ember mindent úgy lát, ahogyan mondják neki!

De hogyan lehet az, hogy az ember saját kárára igazságnak fogadja el a nyilvánvaló hazugságot? Ha a hazugság túl erősen jelentkezik és szembetűnően ellenkezik az igazság akkori alakjával, akkor az ember azt visszautasítja. A nagy varázsló tehát fokról-fokra adja be hazugságait, mindig egy kicsivel tolja odébb az igazság mérlegének nyelvét, és a "békeszerető" ember ennyit elfogad, azért, hogy az "egyezséget" és az "egyetértést" fenntartsa. Kis hazugság elviselhető! De az egyik kis hazugság után másik kis hazugság következik, és ezek időről-időre egymásra halmozódnak és óriásira nőnek. A közember ezt nem veszi észre, hanem igazságnak fogadja el a köztudatot, amely a korszellemet szüli, és amelyet a korszellem támogat. Csak kevesen, a reformátorok, a próféták látják az igazságot, de ezeket veszedelmes újitókként, nyugtalan forradalmárokként, a fennálló rend ellenségeiként elnémitják. A köztudatot mindenki más elfogadja igazságnak, mert ez a legkényelmesebb és nem jár üldözéssel.

Szuggesztív, erős, parancsoló hang állítja, hogy a köztudat az igazság, és a varázslónak igazat adnak.

Százak, ezrek, majd százezrek és milliók fogadják el igazságnak azt, amit senki alaposan meg nem próbált, mert nem is mert megpróbálni. Pedig ez a köztudat nem más, mint a babona, egy Sától sugallt hazug és hamis elmélet, mely egy embernek sem szolgálja javát, de hogy a kényelmesebb utat választhassák, belenyugodnak, és úgy látják, hogy egy kicsit a "békesség" kedvéért, "szeretetből" lehet engedni a hazugságnak.

Senkinek sem jó a lelkiismerete, de idővel a lelkiismeret megszokja ezt a nyomást, mint a fejünk a maga fölött hordott óriási légréteget. Ezt a lelki nyomást gondoljuk "természetes állapotnak", és félünk, igen félünk a tiszta hegyi levegőtől! A varázsló szól, és a megigézettek engedelmeskednek. A hazugságnak is van vallása, vannak papjai. Ezek a papok kezükbe veszik a féligazságot és megmagyarázzák, hogy ez az egyetlen üdvözítő igazság. Elveszik jutalmukat ebben a világban, miként azok is, akik nekik hisznek.

A világ pedig megy vakon, elnémitottan, olykor lelkesedve és örömtáncok között a végső veszedelem felé!

Az egész világot telezúgják azzal a propagandával, amely a Sától szavát igazolja: az ember a technika által olyan lett, mint Isten!

A varázsló pedig jót nevet a markába...